

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ

॥ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ರೋಷೋ ಬಲಾದ್ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವಾಯತ್ತೀಕರ್ತುಂ ತೇನ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ
ಪ್ರೇರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮೇಣ ಪಿತುರಾಜ್ಞಾಯಾಃ ಪಾಲನಮೇವ ಧರ್ಮ ಇತಿ
ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಮಾತುರ್ಭ್ರಾತುಶ್ಚ ಪ್ರತಿಬೋಧನಂ

ತಥಾ ತು ವಿಲಪಂತೀಂ ತಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ರಾಮಮಾತರಂ |
ಉವಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ದೀನಸ್ತತ್ಕಾಲಸದೃಶಂ ವಚಃ || 2.21.1 ||

ನ ರೋಚತೇ ಮಮಾಪ್ಯೇತದಾರ್ಯೇ ಯದ್ ರಾಘವೋ ವನಂ |
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಶ್ರಿಯಂ ಗಚ್ಛೇತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ವಾಕ್ಯವಶಂಗತಃ || 2.21.2 ||

ವಿಪರೀತಶ್ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ವಿಷಯೈಶ್ಚ ಪ್ರಧರ್ಷಿತಃ |
ನೃಪಃ ಕಿಮಿವ ನ ಬ್ರೂಯಾಚ್ಛೋದ್ಯಮಾನಃ ಸಮನ್ಮಥಃ || 2.21.3 ||

ನಾಸ್ಯಾಪರಾಧಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಾಪಿ ದೋಷಂ ತಥಾವಿಧಂ |
ಯೇನ ನಿರ್ವಾಸ್ಯತೇ ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ ವನವಾಸಾಯ ರಾಘವಃ || 2.21.4 ||

ನ ತಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಲೋಕೇ ಪರೋಕ್ಷಮಪಿ ಯೋ ನರಃ |
ಸ್ವಮಿತ್ರೋಽಪಿ ನಿರಸ್ತೋಽಪಿ ಯೋಽಸ್ಯ ದೋಷಮುದಾಹರೇತ್ || 2.21.5 ||

ದೇವಕಲ್ಪಮೃಜುಂ ದಾಂತಂ ರಿಪೂಣಾಮಪಿ ವತ್ಸಲಂ |
ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಕೋ ಧರ್ಮಂ ತ್ಯಜೇತ್ ಪುತ್ರಮಕಾರಣಾತ್ || 2.21.6 ||

ತದಿದಂ ವಚನಂ ರಾಜ್ಞಃ ಪುನರ್ಬಾಲ್ಯಮುಪೇಯುಷಃ |
ಪುತ್ರಃ ಕೋ ಹೃದಯೇ ಕುರ್ಯಾದ್ ರಾಜವೃತ್ತಮನುಸ್ಮರನ್ || 2.21.7 ||

ಯಾವದೇವ ನ ಜಾನಾತಿ ಕಶ್ಚಿದರ್ಥಮಿಮಂ ನರಃ |
ತಾವದೇವ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಮಾತ್ಮಸ್ಥಂ ಕುರು ಶಾಸನಂ || 2.21.8 ||

ಮಯಾ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಧನುಷಾ ತವ ಗುಪ್ತಸ್ಯ ರಾಘವ |
ಕಃ ಸಮರ್ಥೋಽಧಿಕಂ ಕರ್ತುಂ ಕೃತಾಂತಸ್ಯೇವ ತಿಷ್ಠತಃ || 2.21.9 ||

ನಿರ್ಮನುಷ್ಯಾಮಿಮಾಂ ಸರ್ವಾಮಯೋಧ್ಯಾಂ ಮನುಜರ್ಷಭ |
ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಯದಿ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ವಿಪ್ರಿಯೇ || 2.21.10 ||

ಭರತಸ್ಯಾಥ ಪಕ್ಷ್ಯೋ ವಾ ಯೋ ವಾಸ್ಯ ಹಿತಮಿಚ್ಛತಿ |
ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾಂಶ್ಚ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೃದುಹಿ ಪರಿಭೂಯತೇ || 2.21.11 ||

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತೋಽಯಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಸಂತುಷ್ಟೋ ಯದಿ ನಃ ಪಿತಾ |
ಅಮಿತ್ರಭೂತೋ ನಿಃಸಂಗಂ ವಧ್ಯತಾಂ ವಧ್ಯತಾಮಪಿ || 2.21.12 ||

ಗುರೋರಪ್ಯವಲಿಪ್ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಮಜಾನತಃ |
ಉತ್ಪಥಂ ಪ್ರತಿಪನ್ನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಭವತಿ ಶಾಸನಂ || 2.21.13 ||

ಬಲಮೇಷ ಕಿಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಹೇತುಂ ವಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮ |
ದಾತುಮಿಚ್ಛತಿ ಕೈಕೇಯ್ಯೈ ಉಪಸ್ಥಿತಮಿದಂ ತವ || 2.21.14 ||

ತ್ವಯಾ ಚೈವ ಮಯಾ ಚೈವ ಕೃತ್ವಾ ವೈರಮನುತ್ತಮಂ |
ಕಾಸ್ಯ ಶಕ್ತಿಃ ಶ್ರಿಯಂ ದಾತುಂ ಭರತಾಯಾರಿಶಾಸನ || 2.21.15 ||

ಅನುರಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಭಾವೇನ ಭ್ರಾತರಂ ದೇವಿ ತತ್ತ್ವತಃ |
ಸತ್ಯೇನ ಧನುಷಾ ಚೈವ ದತ್ತೇನೇಷ್ಟೇನ ತೇ ಶಪೇ || 2.21.16 ||

ದೀಪ್ತಮಗ್ನಿಮರಣ್ಯಂ ವಾ ಯದಿ ರಾಮಃ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ |
ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ತತ್ರ ಮಾಂ ದೇವಿ ತ್ವಂ ಪೂರ್ವಮವಧಾರಯ || 2.21.17 ||

ಹರಾಮಿ ವೀರ್ಯಾದ್ ದುಃಖಂ ತೇ ತಮಃ ಸೂರ್ಯ ಇವೋದಿತಃ |
ದೇವೀ ಪಶ್ಯತು ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ರಾಘವಶ್ಚೈವ ಪಶ್ಯತು || 2.21.18 ||

ಹನಿಷ್ಯೇ ಪಿತರಂ ವೃದ್ಧಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಸಕ್ತಮಾನಸಂ |
ಕೃಪಣಂ ಚ ಸ್ಥಿತಂ ಬಾಲೈ ವೃದ್ಧಭಾವೇನ ಗರ್ಹಿತಂ || 2.21.19 ||

ಏತತ್ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
ಉವಾಚ ರಾಮಂ ಕೌಸಲ್ಯಾ ರುದತೀ ಶೋಕಲಾಲಸಾ || 2.21.20 ||

ಭ್ರಾತುಸ್ತೇ ವದತಃ ಪುತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಶ್ರುತಂ ತ್ವಯಾ |
ಯದತ್ರಾನಂತರಂ ತತ್ತ್ವಂ ಕುರುಷ್ವ ಯದಿ ರೋಚತೇ || 2.21.21 ||

ನ ಚಾಧರ್ಮ್ಯಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಪತ್ನ್ಯಾ ಮಮ ಭಾಷಿತಂ |
ವಿಹಾಯ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮಾಮಿತಃ || 2.21.22 ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ ಇತಿ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಧರ್ಮಂ ಚರಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ |
ಶುಶ್ರೂಷ ಮಾಮಿಹಸ್ಥಸ್ತ್ವಂ ಚರ ಧರ್ಮಮನುತ್ತಮಂ || 2.21.23 ||

ಶುಶ್ರೂಷುರ್ಜನನೀಂ ಪುತ್ರ ಸ್ವಗೃಹೇ ನಿಯತೋ ವಸನ್ |
ಪರೇಣ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಃ ಕಾಶ್ಯಪಸ್ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಃ || 2.21.24 ||

ಯಥೈವ ರಾಜಾ ಪೂಜ್ಯಸ್ತೇ ಗೌರವೇಣ ತಥಾ ಹೃಹಂ |
ತ್ವಾಂ ಸಾಹಂ ನಾನುಜಾನಾಮಿ ನ ಗಂತವ್ಯಮಿತೋ ವನಂ || 2.21.25 ||

ತ್ವದ್ವಿಯೋಗಾನ್ನ ಮೇ ಕಾರ್ಯಂ ಜೀವಿತೇನ ಸುಖೇನ ಚ |
ತ್ವಯಾ ಸಹ ಮಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕಣಾನಾಮಪಿ ಭಕ್ಷಣಂ || 2.21.26 ||

ಯದಿ ತ್ವಂ ಯಾಸ್ಯಸಿ ವನಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಾಂ ಶೋಕಲಾಲಸಾಂ |
ಅಹಂ ಪ್ರಾಯಮಿಹಾಸಿಷ್ಯೇ ನ ಚ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತುಂ || 2.21.27 ||

ತತಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಪುತ್ರ ನಿರಯಂ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಂ |
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಮಿವಾಧರ್ಮಾತ್ ಸಮುದ್ರಃ ಸರಿತಾಂ ಪತಿಃ || 2.21.28 ||

ವಿಲಪಂತೀಂ ತಥಾ ದೀನಾಂ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಜನನೀಂ ತತಃ |
ಉವಾಚ ರಾಮೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಚನಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ || 2.21.29 ||

ನಾಸ್ತಿ ಶಕ್ತಿಃ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಮತಿಕ್ರಮಿತುಂ ಮಮ |
ಪ್ರಸಾದಯೇ ತ್ವಾಂ ಶಿರಸಾ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ವನಂ || 2.21.30 ||

ಋಷಿಣಾ ಚ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಕುರ್ವತಾ ವನಚಾರಿಣಾ |
ಗೌರ್ಹತಾ ಜಾನತಾಧರ್ಮಂ ಕಂಡುನಾ ಚ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ || 2.21.31 ||

ಅಸ್ಮಾಕಂ ತು ಕುಲೇ ಪೂರ್ವಂ ಸಗರಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಪಿತುಃ |
ಖನದ್ಭಿಃ ಸಾಗರೈರ್ಭೂಮಿಮವಾಪ್ತಃ ಸುಮಹಾನ್ ವಧಃ || 2.21.32 ||

ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೇನ ರಾಮೇಣ ರೇಣುಕಾ ಜನನೀ ಸ್ವಯಂ |
ಕೃತ್ತಾ ಪರಶುನಾರಣ್ಯೇ ಪಿತುರ್ವಚನಕಾರಣಾತ್ || 2.21.33 ||

ಏತೈರನ್ಯೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿದೇವಿ ದೇವಸಮೈಃ ಕೃತಂ |
ಪಿತುರ್ವಚನಮಕ್ಲಿಬಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಿತುರ್ಹಿತಂ || 2.21.34 ||

ನ ಖಲ್ವೇತನ್ಮಯೈಕೇನ ಕ್ರಿಯತೇ ಪಿತೃಶಾಸನಂ |
ಏತೈರಪಿ ಕೃತಂ ದೇವಿ ಯೇ ಮಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ || 2.21.35 ||

ನಾಹಂ ಧರ್ಮಮಪೂರ್ವಂ ತೇ ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಪ್ರವರ್ತಯೇ |
ಪೂರ್ವೈರಯಮಭಿಪ್ರೇತೋ ಗತೋ ಮಾರ್ಗೋಽನುಗಮ್ಯತೇ || 2.21.36 ||

ತದೇತತ್ ತು ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ಭುವಿ ನಾನ್ಯಥಾ |
ಪಿತುರ್ಹಿ ವಚನಂ ಕುರ್ವನ್ ನ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಮ ಹೀಯತೇ || 2.21.37 ||

ತಾಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಜನನೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪುನರಬ್ರವೀತ್ |
ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ || 2.21.38 ||

ತವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಜಾನಾಮಿ ಮಯಿ ಸ್ನೇಹಮನುತ್ತಮಂ |
ವಿಕ್ರಮಂ ಚೈವ ಸತ್ತ್ವಂ ಚ ತೇಜಶ್ಚ ಸುದುರಾಸದಂ || 2.21.39 ||

ಮಮ ಮಾತುರ್ಮಹದ್ ದುಃಖಮತುಲಂ ಶುಭಲಕ್ಷಣ |
ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ನ ವಿಜ್ಞಾಯ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಚ ಶಮಸ್ಯ ಚ || 2.21.40 ||

ಧರ್ಮೋ ಹಿ ಪರಮೋ ಲೋಕೇ ಧರ್ಮೇ ಸತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ |
ಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತಮಪ್ಯೇತತ್ ಪಿತುರ್ವಚನಮುತ್ತಮಂ || 2.21.41 ||

ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಚ ಪಿತುರ್ವಾಕ್ಯಂ ಮಾತುರ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಾ |
ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವೃಥಾ ವೀರ ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಾ || 2.21.42 ||

ಸೋಽಹಂ ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುನರ್ನಿಯೋಗಮತಿವರ್ತಿಸುಂ |
ಪಿತುರ್ಹಿ ವಚನಾದ್ ವೀರ ಕೈಕೇಯ್ಯಾಹಂ ಪ್ರಚೋದಿತಃ || 2.21.43 ||

ತದೇತಾಂ ವಿಸೃಜಾನಾರ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಶ್ರಿತಾಂ ಮತಿಂ |
ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಯ ಮಾ ತೈಕ್ಷ್ಣ್ಯಂ ಮದ್ಬುದ್ಧಿರನುಗಮ್ಯತಾಂ || 2.21.44 ||

ತಮೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸೌಹಾರ್ದಾದ್ ಭ್ರಾತರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜಃ |
ಉವಾಚ ಭೂಯಃ ಕೌಸಲ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಶಿರಸಾ ನತಃ || 2.21.45 ||

ಅನುಮನ್ಯಸ್ವ ಮಾಂ ದೇವಿ ಗಮಿಷ್ಯಂತಮಿತೋ ವನಂ |
ಶಾಪಿತಾಸಿ ಮಮ ಪ್ರಾಣೈಃ ಕುರು ಸ್ವಸ್ವಯನಾನಿ ಮೇ || 2.21.46 ||

ತೀರ್ಣಪ್ರತಿಜ್ಞಶ್ಚ ವನಾತ್ ಪುನರೇಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪುರೀಂ |
ಯಯಾತಿರಿವ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪುರಾ ಹಿತ್ವಾ ಪುನರ್ದಿವಂ || 2.21.47 ||

ಶೋಕಃ ಸಂಧಾರ್ಯತಾಂ ಮಾತರ್ಹೃದಯೇ ಸಾಧು ಮಾ ಶುಚಃ |
ವನವಾಸಾದಿಹೈಷ್ಯಾಮಿ ಪುನಃ ಕೃತ್ವಾ ಪಿತುರ್ವಚಃ || 2.21.48 ||

ತ್ವಯಾ ಮಯಾ ಚ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ಸುಮಿತ್ರಯಾ |
ಪಿತುರ್ನಿಯೋಗೇ ಸ್ಥಾತವ್ಯಮೇಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ || 2.21.49 ||

ಅಂಬ ಸಂಭೃತ್ಯ ಸಂಭಾರಾನ್ ದುಃಖಂ ಹೃದಿ ನಿಗೃಹ್ಯ ಚ |
ವನವಾಸಕೃತಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಮ ಧರ್ಮ್ಯಾನುವರ್ತ್ಯತಾಂ || 2.21.50 ||

ಏತದ್ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ನಿಶಮ್ಯ ಮಾತಾ
ಸುಧರ್ಮ್ಯಮವ್ಯಗ್ರಮವಿಕ್ಲವಂ ಚ |

ಮೃತೇವ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ದೇವೀ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಮಂ ಪುನರಿತ್ಯುವಾಚ || 2.21.51 ||

ಯಥೈವ ತೇ ಪುತ್ರ ಪಿತಾ ತಥಾಹಂ
ಗುರುಃ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಸುಹೃತ್ತಯಾ ಚ |
ನ ತ್ವಾನುಜಾನಾಮಿ ನ ಮಾಂ ವಿಹಾಯ
ಸುದುಃಖಿತಾಮರ್ಹಸಿ ಪುತ್ರ ಗಂತುಂ || 2.21.52 ||

ಕಿಂ ಜೀವಿತೇನೇಹ ವಿನಾ ತ್ವಯಾ ಮೇ
ಲೋಕೇನ ವಾ ಕಿಂ ಸ್ವಧಯಾಮೃತೇನ |
ಶ್ರೇಯೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ತವ ಸನ್ನಿಧಾನಂ
ಮಮೈವ ಕೃತ್ಸಾದಪಿ ಜೀವಲೋಕಾತ್ || 2.21.53 ||

ನರೈರಿವೋಲ್ಕಾಭಿರಪೋಹ್ಯಮಾನೋ
ಮಹಾಗಜೋ ಧ್ವಾಂತಮಭಿಪ್ರವಿಷ್ಟಃ |
ಭೂಯಃ ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ವಿಲಾಪಮೇವಂ
ನಿಶಮ್ಯ ರಾಮಃ ಕರುಣಂ ಜನನ್ಯಾಃ || 2.21.54 ||

ಸ ಮಾತರಂ ಚೈವ ವಿಸಂಜ್ಞಕಲ್ಪಾ -
ಮಾರ್ತಂ ಚ ಸೌಮಿತ್ರಿಮಭಿಪ್ರತಪ್ತಂ |
ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮ್ಯಮುವಾಚ ವಾಕ್ಯಂ
ಯಥಾ ಸ ಏವಾರ್ಹತಿ ತತ್ರ ವಕ್ತುಂ || 2.21.55 ||

ಅಹಂ ಹಿ ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಿತ್ಯಮೇವ
ಜಾನಾಮಿ ಭಕ್ತಿಂ ಚ ಪರಾಕ್ರಮಂ ಚ |
ಮಮ ತ್ವಭಿಪ್ರಾಯಮಸನ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ
ಮಾತ್ರಾ ಸಹಾಭ್ಯರ್ಥಸಿ ಮಾ ಸುದುಃಖಂ || 2.21.56 ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಾಃ ಖಲು ಜೀವಲೋಕೇ
ಸಮೀಕ್ಷಿತಾ ಧರ್ಮಫಲೋದಯೇಷು |

ಯೇ ತತ್ರ ಸರ್ವೇ ಸ್ಯುರಸಂಶಯಂ ಮೇ
ಭಾರ್ಯೇವ ವಶ್ಯಾಭಿಮತಾ ಸಪುತ್ರಾ || 2.21.57 ||

ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಸರ್ವೇ ಸ್ಯುರಸನ್ನಿವಿಷ್ಟಾ
ಧರ್ಮೋ ಯತಃ ಸ್ಯಾತ್ ತದುಪಕ್ರಮೇತ |
ದ್ವೇಷೋ ಭವತ್ಯರ್ಥಪರೋ ಹಿ ಲೋಕೇ
ಕಾಮಾತ್ಮತಾ ಖಲ್ವಪಿ ನ ಪ್ರಶಸ್ತಾ || 2.21.58 ||

ಗುರುಶ್ಚ ರಾಜಾ ಚ ಪಿತಾ ಚ ವೃದ್ಧಃ
ಕ್ರೋಧಾತ್ ಪ್ರಹರ್ಷಾದಧವಾಪಿ ಕಾಮಾತ್ |
ಯದ್ ವ್ಯಾದಿಶೇತ್ ಕಾರ್ಯಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಧರ್ಮಂ
ಕಸ್ತಂ ನ ಕುರ್ಯಾದನ್ಯಶಂಸವೃತ್ತಿಃ || 2.21.59 ||

ನ ತೇನ ಶಕ್ಷೋಮಿ ಪಿತುಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ -
ಮಿಮಾಂ ನ ಕರ್ತುಂ ಸಕಲಾಂ ಯಥಾವತ್ |
ಸ ಹ್ಯಾವಯೋಸ್ತಾತ ಗುರುನಿಯೋಗೇ
ದೇವ್ಯಾಶ್ಚ ಭರ್ತಾ ಸ ಗತಿಶ್ಚ ಧರ್ಮಃ || 2.21.60 ||

ತಸ್ಮಿನ್ ಪುನರ್ಜೀವತಿ ಧರ್ಮರಾಜೇ
ವಿಶೇಷತಃ ಸ್ವೇ ಪಥಿ ವರ್ತಮಾನೇ |
ದೇವೀ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಮಿತೋಽಭಿಗಚ್ಛೇತ್
ಕಥಂಸ್ವಿದನ್ಯಾ ವಿಧವೇವ ನಾರೀ || 2.21.61 ||

ಸಾ ಮಾನುಮನ್ಯಸ್ತ ವನಂ ವ್ರಜಂತಂ
ಕುರುಷ್ವ ನಃ ಸ್ವಸ್ವಯನಾನಿ ದೇವಿ |
ಯಥಾ ಸಮಾಪ್ತೇ ಪುನರಾವ್ರಜೇಯಂ
ಯಥಾ ಹಿ ಸತ್ಯೇನ ಪುನರ್ಯಯಾತಿಃ || 2.21.62 ||

ಯಶೋ ಹೃಹಂ ಕೇವಲರಾಜ್ಯಕಾರಣಾನ್
 ನ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕರ್ತುಮಲಂ ಮಹೋದಯಂ |
 ಅದೀರ್ಘಕಾಲೇನ ತು ದೇವಿ ಜೀವಿತೇ
 ವೃಣೇಽವರಾಮದ್ಯ ಮಹೀಮಧರ್ಮತಃ || 2.21.63 ||

ಪ್ರಸಾದಯನ್ನರವೃಷಭಃ ಸ ಮಾತರಂ
 ಪರಾಕ್ರಮಾಜ್ಞಿಗಮಿಷುರೇವ ದಂಡಕಾನ್ |
 ಅಥಾನುಜಂ ಭೃಶಮನುಶಾಸ್ಯ ದರ್ಶನಂ
 ಚಕಾರ ತಾಂ ಹೃದಿ ಜನನೀಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ || 2.21.64 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
 ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ಏಕವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||